

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“

Философски факултет, Катедра „Психология“

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема:

“РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА РАБОТА С КЛИЕНТИ С
ОНКОЛОГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА
КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ”

Автор: *Евгения Трифонова Братоева-Василева*

Научен ръководител: *доц. д.н. Сашо Тодоров Нунев*

Рецензент: *проф. д-р Даниела Христова Тасевска*

Актуалност и теоретико-приложни основания за разработване на избрания дискурс

Въпросите свързани с онкологичните заболявания отражението им върху качеството на живот на пациентите, са много и следва да бъдат интерпретирани от различни аспекти. Днес след векове на човешки страдания, медицински и всякакви проучвания, те все още не са намерили еднозначни, напълно задоволителни или безспорни отговори. Макар медицината, при цялата ѝ научна, техническа и финансова обезпеченост, да е постигнала сравнително точна диагностика, лечение на някои видове рак и като цяло удължаване на живота на болните, тя е твърде далеч от радикално решение за повишаване качеството на живот на онкоболни лица в работоспособна възраст.

За това, наред с чисто медицинският поглед на проблема за онкологичната болест все по-актуален става и холистичният ракурс, свързан с качеството на живот на болните. Тук определено се очертава важността и ролята на социалната работа.

В този контекст без никакво преувеличение може да се отбележи, че докторантката г-жа Братоева-Василева се е насочила към актуален и значим за онкологичните заболявания проблем, но обвързано с целеполагането за разработване на неговите психосоциални аспекти, отличаващи се с сложност, комплицираност и многостранност. Неговият анализ би допринесъл за по-доброто разбиране на затрудненията на засегнатите в активна възраст пациенти и по-конкретно за подобряване на тяхното качество на живот. Придаването на подобна насоченост на дисертационното изследване определено има своите практически ползи за всички, чиято професионална ангажираност или житейска съдба е станала част от тежките последици на раковата болест. Необходимо е да се подчертае, че докторантката се е заела с трудна и едновременно личностно–обществено значима задача. В същото време колкото да отдаваме приоритет на механизмите на социална работа, проблемите с подобряване качеството на живот на онкоболните често се концентрират в близкото обкръжение.

Самата работа е написана в обем от 166 страници, които детайлно презентират съдържанието на труда, съответно на темата, целта, задачите и хипотезата.

Прочитът показва ясна насоченост, стремеж към пълнота и добро използване на 136 литературни източници на кирилица (73 бр.), латиница (44 бр.), нормативни документи, интернет позовавания (общо 16 бр.).

Резултатите са представени нагледно в 7 фигури, 25 таблици и 7 приложения, оформени в 5 глави, общи изводи и списък на използваната литература.

Стилът е разбираем, без да губи научната си форма.

Въведението поставя на фокус изясняването на проблема за качеството на живот на лица, засегнати от онкологичната болест и възможностите за оказване на социална помощ на онкоболните и техните

близки. В него авторката аргументирано защитава отправната си позиция, относно настъпваща промяна в качеството на живот на лицата в активна възраст, при които се установява онкологично заболяване. Напълно достоверно авторката отбелязва аспекти на болестната промяна при онкоболните лица, а именно:

- ✓ заболялият не може пълноценно да изпълнява трудовите си ангажименти и е принуден да прекрати за неопределен период от време развитието на професионалната си кариера, което води до загуби на професионални позиции, застои в кариерата и финансови загуби;
- ✓ заболялият не може пълноценно да изпълнява семейните си ангажименти към деца, съпруг/а и родители за неопределено време, което води до промяна на начина на живот на всички от близкото семейно обкръжение;
- ✓ заболялият не може да участва активно в социалния живот, което се отразява върху емоционалното му състояние и води до отслабване или загуба на приятелски връзки и социални контакти.

На тези обективно формулирани аргументи Евгения Трифонова Братоева-Василева базира фокуса на своя дисертационен труд. В теоретичното изложение дълбочинно и всеобхватно е разгърната необходимостта да се разработи модел на социална работа с лица с онкологични заболявания в трудоспособна възраст, с цел пълноценното развитие на социалната работа и ангажиране на клиничните социални работници в подкрепа на клиентите за повишаване на качеството им на живот.

В своите съдържателни параметри теоретико-емпиричното изследване е организирано към анализирането от научни позиции на приноса на социалната работа за повишаване на качеството на живот и

тенденциите в развитието на съвременната социална работа, позволяващи да се конструира модел на социална работа с лица с онкологични заболявания.

Теза на теоретичната част на дисертацията е извеждане на необходимост от теоретично и практико-приложно обосноваване на социална работа с лица с онкологични заболявания за повишаване на качеството им на живот в национален контекст.

В дисертационния труд Евгения Трифонова Братоева-Василева търси възможност за доказване на следната хипотеза на изследването: Ако се разработи и приложи в практиката модел на социална работа с лица с онкологични заболявания в трудоспособна възраст, основан на изведени дефицити, то ще се повиши качеството им на живот.

Оценка на научно-приложните резултати и приноси на дисертационния труд

Дисертацията на Евгения Трифонова Братоева-Василева има следните по-значими приноси резултати и достойнства:

1. Разгледан и описан подробно и задълбочено е проблемът за социалната работа и качеството на живот на лица с онкологични заболявания, в контекста на холистичния поглед и през призмата на професионалната компетентност и умения на социалния работник. Добро впечатление прави подробното представяне на базовите концепции за качеството на живот, с оглед различните модели на социална работа.

2. Предложен е задълбочен критичен анализ на моделите на социална работа, приложими към онкоболни лица, като са многоаспектно разкрити техните предимства за подобряване на качеството на живот на пациента.

3. Организиран е оригинален дизайн на емпирично изследване на качеството на живот на онкоболни лица, в активна възраст. Самото

изследване е методологически правилно обосновано, с ясно определена цел, задачи, хипотеза и адекватно подбрана методика.

4. Съответно на дефинираните предмет и обект са подбрани критериите и показателите на емпиричното изследване и са използвани количествен и качествен анализ, като е уместно приложена и статистическа обработка на получените данни.

5. Като достойнство на дисертационния труд може да се отбележи и широкоспектърният коментар и обсъждане на резултатите от проведеното изследване за установяване на дефицити в качеството на живот на лица с онкологични заболявания в работоспособна възраст. Табличното и графично представяне на резултатите е успоредно с текста на анализа, което при сравнителните изследвания е подходящо с оглед по-доброто разбиране на предложените обобщения.

6. Основен принос на дисертационния труд е, че въз основа на получените данни и изведените обобщения авторката Евгения Трифонова Братоева-Василева разработва модел за социална работа с лица с онкологични заболявания в трудоспособна възраст, ориентиран към повишаване качеството на живот.

8. Изводите са ясни, конкретни и свързани с хипотетичните допускания и имплицитно дават възможност за методически препоръки към работещите в тази трудна сфера.

Заключение

От автобиографията на кандидатката се констатира, че същата е с много добри практическо-приложени ресурси, отразени в нейната творческа автобиография, което е условие за придобит определен положителен опит в професионалното ѝ развитие и реализация.

Същевременно Евгения Трифонова Братоева-Василева е успяла да обобщи и популяризира компетентностите си по темата на

дисертационното изследване чрез участия в научни конференции и форуми, което може да се възприеме като относително мултиплициране на резултатите от научното изследване на избрания проблем.

По своето оформление авторефератът съответства на съдържанието на дисертацията. В него проличава умението на Евгения Трифонова Братоева-Василева да селектира информацията: налице е конкретност и систематизация на същественото, използвайки каузален анализ.

В резултат от прочита и констатираните достойнства на рецензираната разработка намирам, че дисертационният труд на Евгения Трифонова Братоева-Василева на тема „Развитие на социалната работа с клиенти с онкологични заболявания за повишаване на качеството на живот”, е интересен, оригинален и задълбочен. Поставен е на основата, както на добре замислено и изпълнено теоретико-емпирично изследване, така и на интерпретацията на различни източници и фактология.

Считам, че дисертацията отговаря напълно на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по докторска програма “Социална работа, психологически изследвания и социална политика” към професионално направление 3.4. “Социални дейности”. И с убеденост препоръчвам на членовете на научното звено да подкрепят с положителния си вот присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Евгения Трифонова Братоева-Василева.

01.05.2020г.

Велико Търново

Подпис: (п)

проф. д-р Д. Тасевска

